



IGMNiR

Izba Gospodarcza Metali Nieżelaznych i Recyklingu

Katowice, 3 marca 2015 r.

Szanowny Pan Przewodniczący
Kazimierz Kleina
Komisja Budżetu i Finansów
Senatu RP

Szanowny Pan Przewodniczący
Marek Ziółkowski
Komisja Gospodarki Narodowej
Senatu RP

dot: połączonego posiedzenia Komisji Budżetu i Finansów Senatu RP oraz Komisji Gospodarki Narodowej Senatu RP w dniu 3 marca 2015 r. dotyczącego rozpatrzenia ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo zamówień publicznych (druk senacki nr 834, druki sejmowe nr 3077 i 3128)

Szanowni Panowie Przewodniczący!

Izba Gospodarcza Metali Nieżelaznych i Recyklingu, będąca organizacją samorządu gospodarczego zrzeszającą przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w przemyśle metali nieżelaznych i stali stopowych, w ramach prac parlamentarnych nad ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo zamówień publicznych (druk senacki nr 834, druki sejmowe nr 3077 i 3128; dalej: Ustawa), z uwagi na dynamicznie rosnącą skalę problemu wyłudzeń VAT na rynku półwyrobów z metali nieżelaznych, przedstawia postulat podmiotów nieżelaznych w zakresie przeciwdziałania wyłudzeniom podatku VAT w Polsce.



Uchwalona przez Sejm Ustawa przewiduje rozszerzenie i doprecyzowanie przepisów w zakresie tzw. mechanizmu odwróconego obciążenia VAT dla niektórych towarów (ang. *reverse charge mechanism*), w celu zapewnienia większej skuteczności i uszczelnienia systemu VAT poprzez ograniczenie procederu wyłudzeń tego podatku. Zgodnie z obecnym brzmieniem Ustawy, katalog przedmiotów objętych mechanizmem odwróconego obciążenia VAT zostanie, od 1 lipca 2015 r., rozszerzony o wybrane wyroby stalowe, wyroby ze złota, złota inwestycyjnego oraz tzw. elektronikę (np. laptopy, notebooki, telefony i smartfony). Na ten moment Ustawa nie uwzględnia w rozszerzeniu Załącznika nr 11 półwyrobów z metali nieżelaznych, tj. aluminium, cyna, cynk, nikiel i ołów. Z uwagi na ogromny wzrost skali patologii na rynku powyższych półwyrobów w ostatnich miesiącach Izba postuluje o rozszerzenie Załącznika nr 11 również o półwyroby z 5 metali nieżelaznych. Poniżej Izba przedstawia uzasadnienie.

Podatek VAT jest podatny na działania mające na celu unikanie lub wyłudzenie opodatkowania oraz wykorzystywanie rozliczeń podatkowych do finansowania działalności przestępczej. Szczególnie często stosowane są schematy opierające się na wyłudzeniu podatku VAT poprzez nienależne zwroty VAT lub korzystanie ze struktury tzw. „znikającego podatnika” (MTIC), przybierające postać schematu zakupowego, tranzytowego czy schematu karuzelowego. Grupy przestępcze szczególnie upodobały sobie wyłudzenie podatku VAT poprzez nieuczciwy obrót półwyrobami sektora metalurgicznego, tj. stalowymi oraz z metali nieżelaznych.

W ocenie Izby, wprowadzone w październiku 2013 r. rozwiązania legislacyjne – tj. mechanizm odwróconego obciążenia VAT – skutecznie wyeliminowało proceder wyłudzenia podatku VAT na rynku półproduktów z miedzi oraz wyrobów stalowych. Jednakże, ze względu na ograniczony wówczas zakres zmian w ustawie o VAT, mechanizmem odwróconego obciążenia VAT nie zostały wówczas objęte półwyroby z aluminium, cynku, cyny, niklu i ołowiu. Krajowi producenci tych wyrobów dostrzegają dziś ogromny problem patologii wyłudzeń VAT na rynku swoich wyrobów, którego skala drastycznie wzrosła w ostatnich kilkunastu miesiącach, wskazując na wciąż rosnącą liczbę podmiotów oferujących półwyroby ze wskazanych metali po cenach znacznie niższych niż ceny rynkowe.



Powyższe informacje od uczestników obrotu wyrobami z metali nieżelaznych – Członków Izby, znajdują potwierdzenie w danych statystycznych dot. obrotu tymi półwyrobami pomiędzy Polską a pozostałymi krajami Unii Europejskiej. Jednym ze wskaźników ilustrujących rozrastanie się szarej strefy VAT jest rosnąca rozbieżność pomiędzy danymi raportowanymi przez kraje dokonujące przywozu wyrobów z metali nieżelaznych do Polski, a danymi wykazującymi wwóz tychże wyrobów do Polski. Z danych Eurostat wynika, że w 2014 roku asymetria deklarowanego przez polskie podmioty przywozu do Polski z Państw Unii Europejskiej i raportowanego przez podmioty zagraniczne wywozu z przeznaczeniem docelowym terytorium RP w zakresie półwyrobów z metali nieżelaznych (aluminium, cyna, cynk, nikiel i ołów) wyniosła ponad 800 milionów złotych, co stanowi 6-krotny wzrost w porównaniu do rozbieżności odnotowanych w 2013 r. Co istotne, powyższe nieprawidłowości w zakresie raportowania obrotu stanowią jeden z kluczowych wskaźników informujących o wzroście zjawiska wyłudzeń podatku VAT (w wyniku wzrostu przestępstw opartych o tzw. schemat karuzelowy i model znikającego podatnika – MTIC).

Nieprawidłowości w obrocie metalami nieżelaznymi są widoczne także na poziomie poszczególnych metali z tej grupy, przykładowo w odniesieniu do handlu cynkiem zmiennym staje się fakt, iż średnia rozbieżność raportowanego eksportu (stosunek eksportu do importu) utrzymująca się przez poprzedni okres (lata 2012-2013) na poziomie około 40% uległa dynamicznemu zwiększeniu już na początku 2014 roku, po wprowadzeniu mechanizmu odwrotnego obciążenia VAT w obrocie stalą i miedzią. W efekcie notowana w pierwszej połowie 2014 roku mediana rozbieżności przyjęła wartość ponad 58% (przekraczając 70% w maju 2014 r.).

Również w zakresie obrotu cyną, przedstawiciele branży wskazują na rozwój przestępczego procederu wyłudzeń podatku VAT. Fakt ten znajduje potwierdzenie w statystykach Eurostat, szczególnie w danych notowanych dla połowy 2014 roku, kiedy rozbieżność raportowanych danych zwiększyła się aż do ponad 35%, utrzymując się na podobnym poziomie także w drugiej połowie 2014 r.



Analogiczną do raportowanej w obrocie cyną tendencję przedstawiają dane statystyczne w odniesieniu do niklu. Notowane rozbieżności na przestrzeni lat 2012-2013 są nieznaczne (mediana rozbieżności dla wskazanych lat wynosi około 10%). Jednakże, od maja 2014 roku dostrzegalny jest dynamiczny wzrost rozbieżności z 28% w maju do 128% w czerwcu 2014 roku. Skalę nieprawidłowości najlepiej obrazują dane za drugie półrocze 2014 roku, gdzie średnia rozbieżność sięga 170%, przekraczając wartość 378% w sierpniu 2014 r. Bardzo duże rozbieżności w raportowanych danych świadczą o istnieniu wyłudzeń VAT również w obrocie niklem.

Proceder wyłudzeń w zakresie podatku VAT nasila się również w obrocie ołowiem co potwierdzają dane, które wskazują, iż stosunek rozbieżności raportowanego eksportu przed 1 października 2013 roku kształtował się na średnim poziomie 3%. Jednocześnie dla pierwszego półrocza 2014 r. mediana rozbieżności wynosi aż 41%, natomiast w kwietniu ur. rozbieżność przekroczyła już 75%. Dane te w jednoznaczny sposób wskazują na gwałtownie rosnące nieprawidłowości także na rynku ołowiu.

Aluminium należy również zaliczyć do kategorii produktów podatnych na wyłudzenia podatku VAT. Potwierdzają to dane wskazujące, iż stosunek rozbieżności raportowanego eksportu do importu w listopadzie 2014 r. wzrósł w porównaniu do roku poprzedniego i osiągnął poziom prawie 30%. Biorąc pod uwagę polskie doświadczenia w zakresie wyłudzeń podatku VAT oraz skalę obrotu gospodarczego tym surowcem, aluminium wydaje się kolejnym rynkiem narażonym na dalsze rozszerzanie się przestępczego procederu.

Przytoczone powyżej dane obrazują dynamikę rozprzestrzeniania się przestępczego procederu na rynku metali nieżelaznych. Ponadto, na istnienie nieuczciwych przedsiębiorców operujących na rynku wskazują sami producenci, dystrybutorzy i przetwórcy metali nieżelaznych, którzy w każdym tygodniu zalewani są dziesiątkami podejrzanych ogłoszeń, charakteryzujących się bardzo niskimi cenami.



Doświadczenia państw członkowskich UE w zakresie przeciwdziałania patologii wyłudzenia podatku VAT wskazują, iż najczęściej wdrażanym w tych krajach mechanizmem mającym na celu przeciwdziałanie wyłudzeniom podatku jest mechanizm odwróconego obciążenia VAT.

Dziś w Polsce, mechanizm odwróconego obciążenia VAT występuje w obrocie złomem, wyrobami stalowymi i katodami miedzianymi. Podstawową korzyścią wynikającą z wprowadzenia mechanizmu odwrotnego obciążenia VAT jest jego wysoka skuteczność w zakresie zwalczania procederu wyłudzenia tego podatku, co przekłada się na zwiększenie wpływów z podatku VAT, ale również zwiększenie przychodów z tytułu innych danin publicznych, np. podatku CIT, podatku PIT i podatku akcyzowego. Przykładowo, analizując wpływ mechanizmu odwróconego obciążenia VAT na rynek prętów stalowych po 1 października 2014 r. należy wskazać, iż mechanizm ten przełożył się w 4. kwartale 2013 r. na wzrost zużycia jawnego o 91 proc., czyli 321 tys. ton, który następnie przełożył się na skumulowany wzrost dochodów budżetowych w latach 2013-2015 w wysokości 858 mln zł¹.

Ponadto, jak wskazuje praktyka, z rynku towarów objętych tym rozwiązaniem eliminowane są podmioty przestępcze. Kluczowym skutkiem wyeliminowania nieuczciwych podmiotów – obok dodatkowych wpływów budżetowych – jest zatem stworzenie równych warunków konkurencji na danym rynku, co umożliwi zbilansowany rozwój danego sektora.

Obserwując pozytywny wpływ wprowadzenia mechanizmu odwrotnego obciążenia VAT na ograniczenie szarej strefy w obrocie stalą, miedzią i złomem, należy z niepokojem patrzeć na fakt masowego przenoszenia się procederu wyłudzeń na rynek półwyrobów z metali nieżelaznych (aluminium, cyna, cynk, nikiel i ołów), który bez wprowadzenia niniejszej poprawki byłby ostatnią istotną częścią sektora metalurgicznego nieobjęta mechanizmem odwróconego obciążenia VAT (polski prawodawca najpierw wprowadził odwrócone

¹ 1. Prezentacja Hutniczej Izby Przemysłowo-Handlowej na Wspólnym posiedzeniu Senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych oraz Komisji Gospodarki Narodowej w dniu 18 listopada 2014 r.

2. Makroekonomiczne korzyści z mechanizmu odwróconego VAT - Przykład rynku prętów zbrojeniowych – Prezentacja EY na Wspólnym posiedzeniu Senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych oraz Komisji Gospodarki Narodowej w dniu 18 listopada 2014 r.



obciążenia na złom, następnie na wyroby stalowe i miedź, a na podstawie obecnie procedowanej ustawy, także złoto i srebro). Taka luka w ramach sektora metalurgicznego, w ramach której aluminium, cyna, cynk, nikiel i ołów nie są jako wyjątek, objęte mechanizmem odwróconego obciążenia VAT, stanowi potężne zagrożenie dla tych sektorów, będąc niejako nawet faktycznym zaproszeniem dla przestępców, aby zdeformowali rynek tych metali.

Co szczególnie istotne, w ostatnim okresie w krajach z Polską sąsiadujących wprowadzone zostały, a w Czechach zostaną wprowadzone z dniem 1 kwietnia 2015 r., rozwiązania legislacyjne zakładające objęcie mechanizmem odwróconego obciążenia VAT półwyrobów z metali nieżelaznych. W efekcie, w przypadku braku odpowiednich działań zabezpieczających polski rynek, z dużym prawdopodobieństwem należy oczekiwać, iż dojdzie do dalszego infekowania polskiego rynku patologią wyłudzeń podatku VAT przez przestępców przenoszących się z krajów ościennych.

Efekty dalszego gwałtownego rozprzestrzeniania się procederu wyłudzeń podatku VAT będą miały tragiczne skutki dla polskich producentów, dystrybutorów i przetwórców operujących na rynku metali nieżelaznych. Konkurencja z produktem oferowanym przez pośredników po znacząco niższych cenach uniemożliwia prowadzenie biznesu. W rezultacie będzie to skutkowało spadkiem krajowej produkcji półproduktów z aluminium, cynku, cyny, niklu i ołowiu, wzrostem importu półwyrobów pochodzenia zagranicznego oraz zwolnieniami pracowników w krajowych zakładach produkcyjnych.

Zważywszy na fakt, iż wyłudzenia VAT dotyczą także innych, bardziej strategicznych dla Polski rynków, takich jak paliwa czy energia elektryczna, ograniczenie procederu wyłudzeń podatku VAT na rynku metali nieżelaznych powinno odciążyć organy ścigania, co pozwoli na zintensyfikowanie wysiłków operacyjnych służb kontroli i wykonawczych w zakresie walki z wyłudzeniami podatkowymi i zorganizowanymi grupami przestępczymi na rynkach strategicznych.



Biorąc pod uwagę skalę nieprawidłowości odnotowywanych na rynku półwyrobów metali nieżelaznych (aluminium, cyna, cynk, nikiel i ołów) oraz istniejące zagrożenie gwałtownego wzrostu skali tego procederu w kolejnych miesiącach, potęgującego już występujące trudności w zakresie utrzymania konkurencyjności przez polskie przedsiębiorstwa operujące na rynku metali nieżelaznych, proponuje się rozszerzenie w Ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo zamówień publicznych listy produktów wskazanych w Załączniku nr 11 do Ustawy o podatku od towarów i usług o półwyroby z aluminium, cynku, cyny, niklu i ołowiu.

Wskazane grupowania PKWiU dot. półwyrobów z aluminium, cynku, cyny, niklu i ołowiu należą do wyrobów charakteryzujących się dużą wrażliwością na oszustwa w podatku VAT, co potwierdzają działania kontrolne w tym zakresie, ale przede wszystkim ogromna liczba dostępnych na rynku ofert z cenami znacząco niższymi od rynkowych. Oba te zjawiska potwierdzają rosnącą aktywność podmiotów nieuczciwych w obszarze obrotu półwyrobami z metali nieżelaznych i determinują konieczność rozszerzenia mechanizmu odwróconego obciążenia VAT również o obrót tymi półwyrobami.

Izba Gospodarcza Metali Nieżelaznych i Recyklingu szacuje, iż wprowadzenie odwróconego obciążenia VAT w zaproponowanym w poprawce kształcie (objęcie mechanizmem odwróconego obciążenia VAT półwyrobów z aluminium, cyny, cynku, niklu i ołowiu) powinno przynieść dodatkowe wpływy budżetowe w kwocie co najmniej 200 mln zł rocznie.

W celu szybkiego ustabilizowania sytuacji na rynku metali nieżelaznych oraz zagwarantowania dodatkowych wpływów budżetowych jeszcze w roku 2015 postuluje się aby proponowane w niniejszej poprawce zmiany weszły w życie od 1 lipca 2015 r.



Poprawka

do ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo zamówień publicznych

(druk senacki nr 834)

W art. 1 pkt 18:

1) w lit. b po poz. 22c dodaje się poz. 22d-22r w brzmieniu:

„22d	24.42.11.0	Aluminium nieobrobione plastycznie
22e	24.42.21.0	Proszki i płatki z aluminium
22f	24.42.22.0	Płaskowniki, walcówka, pręty i kształtowniki, z aluminium i stopów aluminium
22g	24.42.23.0	Drut z aluminium i stopów aluminium
22h	24.42.24.0	Płyty, blachy i taśmy z aluminium i stopów aluminium, o grubości > 0,2 mm
22i	24.42.25.0	Folia z aluminium i stopów aluminium, o grubości <= 0,2 mm
22j	24.42.26.0	Rury, przewody rurowe oraz łączniki rur lub przewodów rurowych, z aluminium i stopów aluminium
22k	24.43.11.0	Ołów nieobrobiony plastycznie
22l	24.43.12.0	Cynk nieobrobiony plastycznie
22m	24.43.13.0	Cyna nieobrobiona plastycznie
22n	24.43.21.0	Blachy grube, cienkie, taśmy i folie, druty, z ołowiu; proszki i płatki ołowiu
22o	24.43.22.0	Pył cynkowy, proszki i płatki cynku
22p	24.43.23.0	Płaskowniki, pręty, kształtowniki i druty, z cynku; blachy grube, cienkie, taśmy, z cynku i jego stopów
22r	24.43.24.0	Pręty i druty, z cyny i stopów cyny”

2) po lit. b dodaje się lit. b' w brzmieniu:

„b’) po poz. 27 dodaje się poz. 27a-27f w brzmieniu:

„27a	24.45.11.0	Nikiel nieobrobiony plastycznie
27b	24.45.12.0	Kamienie niklowe, spieki tlenku niklu oraz pozostałe produkty pośrednie hutnictwa niklu
27c	24.45.21.0	Proszki i płatki niklu i stopów niklu



IGMNiR

Izba Gospodarcza Metali Nieżelaznych i Recyklingu

27d	24.45.22.0	Płaskowniki, pręty, kształtowniki i druty, z niklu i stopów niklu
27e	24.45.23.0	Blachy grube, cienkie, taśma i folia, z niklu i stopów niklu
27f	24.45.24.0	Rury, przewody rurowe oraz łączniki rur lub przewodów rurowych, z niklu i stopów niklu”

* * *

Z uwagi na powyższe, w imieniu sektora metali nieżelaznych w Polsce, bardzo proszę Szanowne Komisje o przychylne rozpatrzenie niniejszego postulatu.

w imieniu Izby Gospodarczej Metali Nieżelaznych i Recyklingu

Izba Gospodarcza Metali Nieżelaznych i Recyklingu

PREZES ZARZĄDU


Kazimierz Poznański

Kazimierz Poznański

Prezes Izby Gospodarczej Metali Nieżelaznych i Recyklingu

